

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра *підприємництва, торгівлі та біржової діяльності*

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

_____ С.Ю. Соколюк

« __ » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління конкурентоспроможністю бізнесу

Освітній рівень: _____ другий (магістерський)

Галузь знань: _____ 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: _____ 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма: _____ Аграрне підприємництво та агротрейдинг

Факультет: _____ економіки і підприємництва

Робоча програма з навчальної дисципліни Управління конкурентоспроможністю бізнесу для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». Умань: Уманський НУС, 2022. 15 с.

Розробник: к.е.н., доцент Жарун Олена Володимирівна

_____ Жарун О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол від 31.08.2022 року № 1

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності: к.е.н., доцент Соколюк С.Ю.

_____ (Соколюк С.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“31”08. 2022року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ОС «магістр»

(шифр, назва)

Протокол № від. _____ року

“ _____ ” _____ 2022 року Голова _____ (Цимбалюк Ю.А.)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	галузі знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 135		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4	Освітній рівень: другий (магістерський) Освітня програма <u>«Аграрне підприємництво та агротрейдинг»</u>	Лекції	
		30 год.	8
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
77год.	123		
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» є формування у майбутніх фахівців систематизованого комплексу знань щодо конкурентоспроможності бізнесу, а саме: сутність конкурентоспроможності як категорії і як властивості підприємства ринкової економіки; конкурентне середовище підприємства, його конкурентні переваги та конкурентні стратегії; конкурентоспроможність товару, підприємства та методи її оцінки; системи та процеси управління конкурентоспроможністю; процеси забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Предметом дисципліни є пізнання та свідоме використання сучасних концепцій, методичних підходів щодо оцінки конкурентоспроможності продукції, фірми, стратегічних зон господарювання, конкурентного статусу фірми, діагностики конкурентного середовища підприємства та розробки і обґрунтування оптимальної стратегії управління конкурентоспроможністю.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладення курсу, є:

– ознайомлення студентів з новітньою теорією та сучасною практикою управління конкурентоспроможністю бізнесу, що забезпечує його стабільне функціонування й розвиток;

– засвоєння слухачами теоретичних та практичних аспектів діагностики власної конкурентної позиції фірми на ринку;

– набуття студентами навичок аналізувати галузь в цілому та прогнозувати еволюцію фірми в майбутньому, зрозуміти своїх конкурентів і своє власне становище та переводити цей аналіз у конкурентну стратегію в певному бізнесі;

– формування умінь самостійної розробки та прийняття управлінських рішень щодо управління конкурентоспроможністю конкретного підприємства та його структурних підрозділів;

– розвиток у студентів дослідницьких і організаторських здібностей опанування та застосування методичних підходів щодо здобуття фірмою конкурентних переваг.

Компетентності, що забезпечуються:

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

Здатність до вирішення проблемних питань та прийняття управлінських рішень у сфері аграрного підприємництва та агротрейдингу

Виконання вимог щодо опанування навчальною дисципліною «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» повинно забезпечувати необхідний рівень **сформованості результатів навчання:**

Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати

інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

Вміти вирішувати проблемні питання та приймати управлінські рішення у сфері аграрного підприємництва та агротрейдингу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ

Тема 1. Суть і значення конкуренції

Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби.

Підходи до формулювання конкуренції.

Класифікація конкуренції та її форми.

Зв'язок конкуренції і монополії.

Тема 2. Державне регулювання конкуренції

Правові засади державного регулювання конкуренції.

Принципи державної політики в сфері регулювання конкуренції.

Антимонопольна політика.

Участь держави у виробництві і реалізації продукції.

Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства

Поняття конкурентного середовища та його складові.

Показники оцінки інтенсивності конкуренції.

Діагностика діяльності конкурентів.

Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності бізнесу та його складових (залучений фахівець)

Сутність та рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Діагностика конкурентних сил.

Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. НАПРЯМИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ

Тема 5. Формування конкурентних переваг бізнесу

Сутність та співвідношення понять “ринкові чинники успіху”, “ключові

компетенції”, “конкурентні переваги”.

Властивості конкурентних переваг.

Сфери формування та реалізації конкурентних переваг.

Види та джерела формування конкурентних переваг.

Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг бізнесу

Ознаки, проблеми та побудова системи забезпечення конкурентоспроможності.

Зміст зовнішнього середовища, цільової, керованої підсистеми та підсистеми забезпечення системи.

Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг бізнесу

Методи виміру ступеню задоволення споживача. Взаємозв'язок споживчої цінності, ціни і конкурентоспроможності товару.

Життєвий цикл конкурентної переваги.

Підходи до системи забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

Змістовний модуль 3. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БІЗНЕСУ

Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції

Фактори, чинники та критерії конкурентоспроможності товару

Методи оцінки конкурентоспроможності продукції.

Якість товару - основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності.

Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару.

Тема 9. Управління конкурентоспроможністю бізнесу

Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності бізнесу.

Методи оцінки рівня конкурентоспроможності бізнесу.

Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства.

Специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес - організацій різних типів.

Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність бізнесу

Соціальна відповідальність підприємства, їхня національна специфіка, вигоди від неї для суспільства і для підприємства.

Можливості перетворення соціальної відповідальності на інструмент управління конкурентоспроможністю підприємства.

Тема 11. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності бізнесу

Концепція розробки та забезпечення реалізації програми підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

Програми підвищення конкурентоспроможності галузі та країни.

Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю бізнесу

Сучасні моделі управління конкурентоспроможністю бізнесу.

Методи оцінки ефективності управління конкурентоспроможністю бізнесу.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

	№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма навчання				
			денна форма навчання	заочна форма навчання	у тому числі				
					л	пр	лаб	інд.	°Р
	1	Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	2	1					
	2	Тема 2. Державне регулювання конкуренції	2						
	3	Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства.	2	1	мства				
Тема 1. Сучасні те					1	1			10
Тема 2. Державне					1				10
Тема 3. Діагности					-	1			10
Тема 4. Визначенн									10
мства та його скла		<i>Разом за змістовним модулем 1</i>	8	2	-				10
Разом за модулем	5	Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємства.	4		2	2			40
					ЗНЕСУ				
Тема 5. Формуван	6	Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємства	4	1	1				10
Тема 6. Методи за						1			10
Тема 7. Технологія	7	Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства	2						10
Разом за модулем		<i>Разом за змістовним модулем 2</i>	10	1	1	1			30
Тема 8. Особливос	8	Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	2		1				10
продукції					1				13
Тема 9. Управлінн	9	Тема 9. Управління конкурентоспроможністю підприємства	2		1				10
Тема 10. Соціальн					1				10
підприємства	10	Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємства	2	1	1				10
Тема 11. Розробле					1				10
рентоспроможност	11	Тема 11. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності	2		1	1			10
Тема 12. Оцінюва					1	1			10
конкурентоспромо					5	1			53
Разом за модулем	12	Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю підприємства.	2		8	4			123
		<i>Разом за змістовним модулем 3</i>	10	1					
		Разом	28	4					

7.САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	5	10
2	Тема 2. Державне регулювання конкуренції	5	10
3	Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства.	5	10
4	Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства та його складових	5	10
	<i>Разом за змістовним модулем 1</i>	20	40
5	Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємства.	5	10
6	Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємства	5	10

7	Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства	5	10
	Разом за змістовним модулем 2	32	30
8	Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	8	10
9	Тема 9. Управління конкурентоспроможністю підприємства	10	13
10	Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємства	8	10
11	Тема 11. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності	8	10
12	Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю підприємства.	8	10
	Разом за змістовним модулем 3	42	53
	Разом	77	123

8. Завдання для заочної форми навчання

Завдання для здобувачів заочної форми навчання передбачає написання контрольної роботи. Метою виконання контрольної роботи є закріплення і поглиблення теоретичних знань і практичних навичок, засвоєння загальних закономірностей, принципів і методів економічного аналізу.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» студенти заочної форми навчання виконують одне індивідуальне завдання, результати якого представляють у вигляді письмової роботи. Контрольну роботу студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «дисципліни «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вказівки щодо вибору варіанту контрольної роботи та індивідуальні завдання, що відповідають обраному варіанту, наведено у «Методичних рекомендаціях для самостійної роботи та виконання контрольних робіт з дисципліни «дисципліни «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» для студентів заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», які входять до методичного забезпечення дисципліни. Контрольна робота зберігається, якщо в ній повністю висвітлені теоретичні і практичні питання.

9. Методи навчання

Теоретичні та практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, участі у семінарських заняттях, при виконанні індивідуальних завдань (студентами заочної форми навчання), самостійній роботі, яка полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: лекції-бесіди, робота в мікрогрупах, семінари-дискусії, кейс-метод, аудіовізуальний метод, метод «дерева рішень», презентації. Лекції-бесіди – при читанні лекції студентам даються питання для самостійного розміркування, що дає змогу зосередити увагу на найбільш важливих проблемах теми, яка вивчається, визначити зміст і темп викладу навчального матеріалу з урахуванням рівня підготовленості та освіти аудиторії. Окрім питань студентів, вона допускає викладення ними своєї точки зору з того чи іншого питання. Робота в мікрогрупах використовується з метою є розв'язання дилем, що потребують колективного обговорення. Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Застосування аудіовізуального методу передбачає використання можливостей Інтернет, теле-, відео-, фото-, аудіо- та інших матеріалів у навчальному процесі. Метод «дерева рішень» використовується з метою зважити переваги і недоліки різних варіантів дій, рішень тощо, аналізуючи та оцінюючи альтернативні варіанти розв'язання проблеми та прогножуючи наслідки кожного з них.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «дисципліни «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=500> . В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

10. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання самостійної роботи, яка передбачена робочою програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово або з використанням платформи MOODLE у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до

останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Передача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем. Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру.

11. Розподіл балів, які отримують студенти Денна форма навчання

Поточний (модульний) контроль															Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3							30
T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	МК	T8	T9	T10	T11	T12	МК		
5	4	3	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Заочна форма навчання

Поточний (модульний) контроль	П	і	д	с	у	Сума
-------------------------------	---	---	---	---	---	------

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					мковий контроль	100
T1	T2	30	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Контрольна робота 10													

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Жарун О.В., Соколюк С.Ю. Методичні рекомендації для практичних та самостійних занять з дисципліни «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» для студентів денної форми навчання факультету економіки та підприємництва за спеціальністю 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». УНУС. 2022.

2. Жарун О.В., Соколюк С.Ю. Методичні рекомендації для контрольних робіт з дисципліни «Управління конкурентоспроможністю бізнесу» для студентів заочної форми навчання факультету економіки та підприємництва. УНУС. 2022.

13. Рекомендована література

Основна

1. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: Підручник. К.: Таксон, 2004. 704 с.
2. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
3. Євдокимова Н.М., Кірієнко А.В. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. 110 с.
4. Кобиляцький Л. С. Управління конкурентоспроможністю: Навч. посіб. К.: Зовнішня торгівля, 2003. 301 с.
5. Омеляненко Т. В., Барабась Д. О., Вакуленко А. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства. К.: КНЕУ, 2006. 272 с.
6. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник/ Ю. Б. Іванов, М. О. Кизим, О. М. Тищенко, О. Ю. Іванова, О. В. Ревенко, Т. М. Чечетова-Терашвілі. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. 320 с.
7. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. / С. М. Клименко, Т. В. Омеляненко, Д. О. Барабась, О. С. Дуброва, А. В. Вакуленко. К.: КНЕУ, 2008. 520 с.
8. Шевченко Л.С. Конкурентное управление: Уч. пособие. Харьков: Эспада, 2004. 520с.
9. Юхименко П. І. та ін. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної і практичної літератури, 2020. 320 с.

Допоміжна

1. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003.– 231 с.
2. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. Менеджмент в організації: Навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів. – К.:КОНДОР, 2004. – 598 с.
3. Жарун О.В. Кореляційно-регресійний аналіз конкурентоспроможності продукції підприємства // Молодий вчений. 2020.№6. с.238-242
4. Жарун О.В. Конкурентні переваги соціально-економічного механізму підприємницької діяльності у бізнес-середовищі та економічна безпека бізнесу // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2021. № 2 (2). С. 65-77.
5. Жарун О.В. АНАЛІЗ ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2021. Вип. 98. Ч 2. Економічні нау-ки. С. 69-80

6. Жарун О.В. Застосування кореляційно-регресійного аналізу для визначення стану конкурентоспроможності продукції підприємства / О.В. Жарун, В.С. Уланчук, С.Ю. Соколюк // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій No 2. (44). 2020р. с. 65-72
7. Жарун О.В. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У ЗАБЕЗПЕ-ЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2022. Вип. 100. Ч 2. Економічні науки. С. 339-352
8. Євдокимова Н.М., Кірієнко А.В. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. –К.: КНЕУ, 2003.- 110 с.
9. Макогон Ю.В., Орехова Т.В. и др. Международный менеджмент. Учебное пособие в 2-х томах. Издание четвертое – перераб. –Донецк: ДонНУ, 2008. – Том 1-й – 230с., том 2-й – 255с.
10. Шаповал М.І. Менеджмент якості: підручник. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. 475 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронна система дистанційного навчання <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2491>.
2. Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570 с. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/554/1/%d0%a3%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%bd%d1%8f%20%20%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%ba%d1%83%d1%80%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%be%d1%81%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b6%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8e.pdf>
3. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств : монографія / за загальною редакцією професора О.Г. Янкового. – Одеса, Атлант, 2017. – 514 с. http://oneu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/01/monograf_ep_oneu_2017_11_12.pdf